

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
Yayın No: 1171

İki Nehir Âresinde
İbrahim Tökel

Yayın Koordinatörü
Murat Aydemir

Editör
Siddık Yurtsever

Son Okuma
Ayşe Adan Kurt

Kapak ve İç Tasarımı
Tuncay Avşar

1. Baskı, Mayıs 2023, Ankara, 2.000 adet
ISBN 978-625-4282-71-3
Sertifika No: 48058

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret
İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 20.03.2023 tarih ve
176 sayılı kararı ile basılmıştır.

Ostim OSB Mh. 1256 Cd. No:11
Yenimahalle / ANKARA
0312 354 91 31 (pbx)
0312 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr

İbrahim Tökel

1972 yılında Samsun'da doğdu. Yetim bir babadan ve öksüz bir anadan olma on iki kardeşin dokuzuncusu. İlk ve orta öğrenimini Samsun'da, yüksek öğrenimini Erzurum'da yaptı. Edebiyat okudu ve okuttu. Hâlen edebiyat, tarih, felsefe ve tasavvuf okumalarını sürdürüyor.

İçindekiler

Nemli Gözlerle Tuna'da Bir Akşamüstü, Efsunlu Bir Kale, Sarı Saltuk	1
■ Sarı Saltuk Derler Bir Acayip Adam.....	3
■ Efsunlu Bir Kale.....	6
■ Tulca'da Tuna'nın Kenarında Bir Akşamüstü.....	8
İki Nehir Âresinde	11
■ Gerçek Bir Masal, Özbekistan.....	12
■ Semerkant'ta Efsunlu Bir Gece.....	19
Uzaklardaki Karlar Ülkesi Finlandiya	27
■ Helsinki; En Kuzeydeki Başkent.....	31
■ Mutfak.....	39
Kuzeydeki Güzel/Soğuk Ülke Letonya	41
■ Daugavpils; Soğuk Cennet.....	44
■ Riga, Katedralin Tepesindeki Horoz.....	46
■ Mutfak.....	50
“Paris'e Gittim Evde Yoktu” Fransa	53
■ “Paris'e Gittim Evde Yoktu”.....	58
■ Mont Parnes'te Bir Türk.....	60
Araftaki Ülke Belçika	63
■ Hiç Kimsenin ve Herkesin Şehri; Brüksel.....	68
■ Brugge.....	69
■ Gent.....	71
Bir Öğleden Sonra Hollanda/Amsterdam	77
Akdeniz Göğünün Altında, Hüzünlü Bir Caminin Etrafında	85
■ Kos-İstanköy.....	86

Neye bakarsak o oluruz.

William Blake

Bu yüzden insan bu dünyada ancak
gözü ile yükselebilir, bu nedenle
her teori göğe bakmakla başlar.

Ludwig Feuerbach

Giriş

Hayret etmek ve bu hayreti hiçbir zaman kaybetmemek, görülen bir güzellik karşısında hayretimin artması ve kendimle seyredilen güzelliğin birbirine karışıp tek bir varlık hâline gelmesi... Benim için hayatın anlamı kısaca budur. Meşhur bir rivayette söylendiği gibi “Ben bilinmez bir hazine idim, bilinmek istedim ve âlemleri yarattım.” Bu söze göre Allah, âlemleri bir güzelliğin teması için yaratmıştır. Mardin’de, şehir merkezinde, Ulucamii’nin hemen yakınında bir çay bahçesinde uzak yakın Mezopotamya’ya doğru bakarsınız. Uçsuz bucaksız bu bereketli düzlüğü seyre doyum olmaz. Temaşa edilen sadece sonsuzluk hissi veren neredeyse ufuksuz bir düzlük değildir. Aynı zamanda siz kadim Irak’a, Suriye’ye; tarımın başladığı, yazının icat edildiği coğrafyaya bakıyorsunuz. İslâm ordularının geldiği ufka bakıyorsunuz, Bizans’ın çekildiği topraklara, İskender’in geçtiği tarlalara, kadim Süryani kültürlerine bakıyorsunuz. Bakışınız bu olgunluğa eriştiğinde coğrafya ve tarih birleşir. Bu sözü varlığın merkezine aldığınızda; varlık, tarih ve coğrafya birleşir. Bütün olan biten ayan olur. Bakışın, nazarın eğitimi işte budur. Gördüğümüz her bir güzellikte, ayrıntıda, derinlikte ve incelikte bu ilahi olanın teması gizlidir.¹

¹ İslâm düşünce ve geleneğinde bakışın yeri ve tarihi ile ilgili çok önemli bir kaynak için şu kitaba bakılabilir; Özlem Hemiş, *Gözün Menzili: İslami Coğrafyada Bakışın Serüveni*, Vakıfbank Kültür Yayınları.